

D. Ašperger*

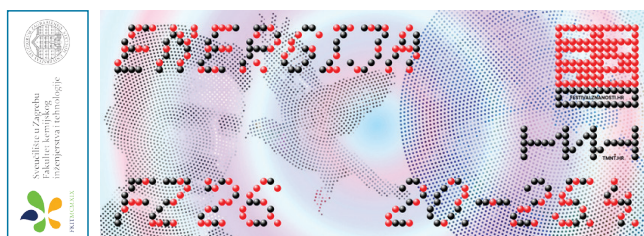
Sveučilište u Zagrebu
Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
Trg Marka Marulića 19, 10 000 ZagrebFakultet kemijskog inženjerstva
i tehnologije ENERGIJOM osvaja
Festival znanosti 2026.

20. – 25. travnja 2026. • Zagreb

ENERGIJA je središnja tema ovogodišnjeg Festivala znanosti (slika 1), koji se od 20. do 25. travnja 2026. održavao na rekordne 44 lokacije diljem Hrvatske. Festival znanosti manifestacija je koja se u Hrvatskoj kontinuirano organizira od 2003. s ciljem približavanja znanosti javnosti kroz informiranje i aktivno sudjelovanje u procesima, aktivnostima i rezultatima na području znanosti, poboljšanja javne percepcije znanstvenika i znanstvenoga rada te motiviranja mladih za istraživanje i stjecanje novih znanja. Čežnja za znanjem i poticanje urođene znatiželje u svim životnim dobima života vrijedan su cilj za koji se Festival znanosti kontinuirano zalaže.

Definicija ENERGIJE u osnovnoškolskim udžbenicima glasi: "ENERGIJA je potrebna za obavljanje rada." i "ENERGIJA je sposobnost izazivanja zbivanja!" Upravo je to ono što želimo prenijeti mladima – da bez rada, za koji nam je potrebna ENERGIJA, nema ni zbivanja, postignuća, ni napretka. Te dvije definicije ukazuju na potrebu za sustavnim radom s ciljem prenošenja znanja koja potiču zbivanja među ljudima, u prirodi i u svemu što nas okružuje.

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije i ove je godine uložio veliku ENERGIJU u sudjelovanje na Festivalu znanosti 2026. s glavnom temom ENERGIJA, o kojoj naši nastavnici i asistenti imaju mnogo toga za reći. To su pokazali kroz radionice, predavanje, ali i vrlo impresivnu izložbu. Ove godine obilježava se 120. godišnjica rođenja nobelovca Vladimira Preloga, koji je svoje profesorske dane započeo na našem Fakultetu. Radeći na našem Fakultetu pokrenuo je suradnju s farmaceutskom tvrtkom Kaštel, danas poznatom kao PLIVA, te modernizirao nastavu na Zavodu za organsku kemiju. Naš Fakultet odlučio mu je odati počast postavljanjem izložbe (slika 2) na samom ulazu u Tehnički muzej Nikola Tesla (TMNT) uz izlaganje eksponata Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) te brojnih fotografskih i pisanih dokumenata sačuvanih na našem Fakultetu. Posebno zahvaljujemo HAZU-u na posudbi originalnog namještaja kojim se profesor Prelog koristio za života. Tijekom svih šest dana, od 10.00 do 20.00 sati, posjetitelji su mogli pogledati film o tom velikom pacifistu i domoljubu koji je ostavio neizbrisiv trag ne samo u Hrvatskoj već i u cijelome svijetu. Izložbu su osmislile profesorica Irena Škorić i Zrinka Maček, koje su koordinirale suradnju između Fakulteta, HAZU-a i TMNT-a te organizirale postavljanje svakog eksponata na njegovo mjesto. Na dan otvorenja Festivala znanosti ovu je

Slika 1 – Logotip Festivala znanosti 2026 s temom ENERGIJA gdje su FKIT-ovci energično pokazali svoju ENERGIJU

hvalevrijednu i neponovljivu izložbu podržao dekan Fakulteta prof. dr. sc. Ante Jukić, kojemu je ravnateljica TMNT-a Markita Franulić čestitala na izvrsno postavljenoj izložbi i zahvalila na podršci (slika 3).

Ove je godine tijekom Festivala znanosti obilježena i 170. godišnjica rođenja još jednog genijalca – Nikole Tesle (slika 4), poznatog po riječima: "Da bismo upoznali jedni druge, moramo posegnuti izvan sfere onoga što percipiramo osjetilima. Moramo prenijeti svoju inteligenciju, putovati, transportirati materijal i prenijeti ENERGIJU neophodnu za naše postojanje. U skladu s

Slika 2 – Prikaz dijela izložbe povodom 120.-te godišnjice rođenja Vladimira Preloga i njegove autorice profesorica Irena Škorić i Zrinka Maček

* Prof. dr. sc. Danijela Ašperger
e-pošta: diva@fkit.unizg.hr

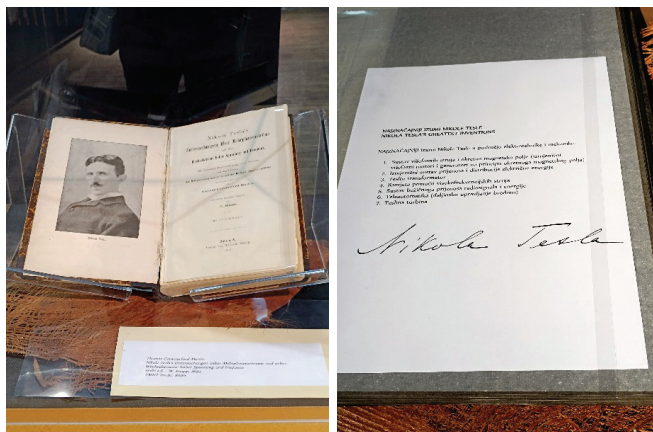

Slika 3 – Dekan Ante Jukić na svečanom otvaranju Festivala znanosti 2026 u društvu Zrinke Maček, ravnateljice TMNT Markite Franulić i profesorice Irene Škorić

ovom mišlju, neizostavno moramo shvatiti da od svih čovjekovih dostignuća, ono najpoželjnije i ono koje bi bilo od najveće koristi za uspostavu univerzalnog mira u odnosima među ljudima jest – potpuno poništavanje prostora. Jedno i jedino sredstvo za postizanje tog čuda je ELEKTRIČNA ENERGIJA. Neprocjenjiva korist već je postignuta uz pomoć tog moćnog sredstva, čija je priroda i dalje tajna." (*Nikola Tesla, The Transmission of Electrical Energy Without Wires as Means For Furthering Peace, Electrical World and Engineer, New York, 7. siječnja 1905., str. 22.*)

Na početku 20. stoljeća mogućnosti Teslina Svjetskog sustava prihvaćene su tek kao znanstvena vizija svijeta koji se ubrzano razvija. Zahvaljujući razvoju informacijskih i telekomunikacijskih tehnologija, Teslina vizija svijeta u kojem udaljenost među ljudima poništena postala je krajem istog stoljeća stvarnost. Tesla je očito bio svjestan da nam ENERGIJA daje moć, ali nas jednako tako može dovesti i do samouništenja. ENERGIJA nije samo osnova našeg postojanja, ona je gorivo koje sve u našim životima čini stvarnim i mogućim. Budući da je sav život ograničen potrebom za ENERGIJOM, potraga za njom oblikuje svako biće – od najmanje stanice do najsloženijeg društva – te pokreće evolucijski proces.

Taj evolucijski proces može se uočiti iz godine u godinu na Festivalu znanosti, koji svojim temama, suradnicima i sa svim sastav-

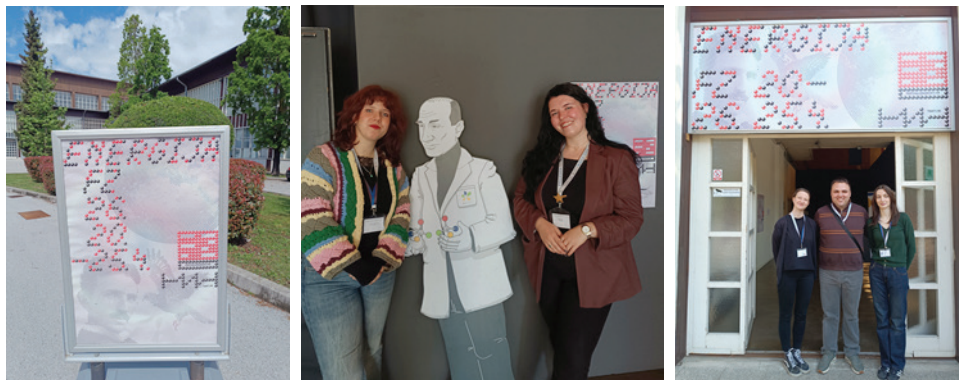
Slika 4 – U TMNT-u je obilježena i 170. godišnjica rođenja Nikole Tesle postavljanjem izložbe u centralni dio izložbenog prostora u muzeju

nicama Sveučilišta u Zagrebu širi mrežu ENERGIJE zbog koje se redovito vraćamo u TMNT. Tako se i naš Fakultet može pohvaliti dugogodišnjom tradicijom hostesa, odnosno studentica voditeljica tijekom Festivala znanosti, koje svojom ENERGIJOM i susretljivošću stvaraju domaći ugođaj u prostorima TMNT-a (slika 5), potvrđujući pritom svestranost kemičara i kemijskih inženjera. Kroz Festival znanosti prošli su desetci nastavnika i još više asistentata našega Fakulteta kroz različite radionice. Čak ni u doba pandemije bolesti COVID-19, našu ENERGIJU ništa nije moglo zaustaviti – radili smo *online* i pod maskama.

Osim izložbe, naš Fakultet predstavio se i vrlo ENERGIČNIM predavanjem profesorice Ljerke Kratofil Krehula. Profesorica Kratofil Krehula pokazala je kako se i slomljena srca mogu zacijeliti djelovanjem snage i ENERGIJE peludi održavši vrlo posjećeno predavanje pod naslovom "Snaga zrna peludi" (slika 6).

Uz izložbu i predavanje, Fakultet se predstavio i vrlo interaktivnim te posjećenim radionicama posvećenima ENERGIJI (slika 7):

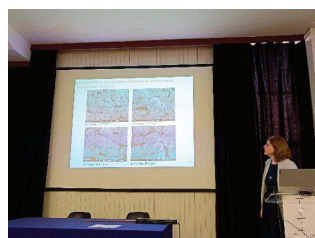
- 1.) "Male biološke tvornice energije" – profesorice Marije Vuković Domanovac, Klare Štingl i Lare Vuković Sabo,
- 2.) "Šarena strana znanosti" – Petre Kovačec, mag. appl. chem., Karle Bulava, mag. appl. chem, Leona Sačera, mag. appl. chem, dr. sc. Vilme Lovrinčević i dr. sc. Milene Mlakić,
- 3.) "Energija = čokolada = energija" – profesorice Danijele Ašperger, dr. sc. Brune Babić Visković, tehničkih suradnica Slavice Kos i Tanje Ivančić, i

Slika 5 – Svih ovih godina uvijek su na Festivalu znanosti bile prisutne i naše studentice, pa i ovaj put: Tajana Rubilović i Lea Vrus te Lana Grlić s kolegicom uz kustosa Branimira Prgometu

- 4.) “Gorimo za znanost” – Petre Pongrac, univ. mag. chem., Rafaela Anelića, mag. ing. cheming., dr. sc. Lea Mandića, izv. prof. dr. sc. Fabia Faragune, Florena Radovanovića-Perića.

Ovom prilikom zahvaljujem svima koji su sudjelovali u promociji imena, djelatnosti i povijesti našega Fakulteta. Posebno zahvaljujem Upravi Fakulteta koja je podržala navedene aktivnosti, osobito realizaciju spomenute IZLOŽBE. Zahvaljujem i HAZU-u na potpori i vrijednim eksponatima kojima je obogatio IZLOŽBU. Međutim, same IZLOŽBE ne bi bilo bez bezgraničnog truda, strpljivosti, ali prije svega vizije i kreativnosti profesorice Irene Škorić i Zrinke Maček. Također zahvaljujem kolegi Igoru Horačeku na pripremi filma za izložbu, profesoru Tomislavu Bolanči na posudbi televizora, Branku Zorku na konverziji DVD filma u verziju za prikazivanje na televiziji i mrežnim stranicama Fakulteta te Marijanu Planiniću, Romanu Antoliću, Gabrijelu Patarčiću i Josipu Šibistu na prijevozu i prijenosu svih eksponata. Posebno zahvaljujem Upravi Fakulteta dekanu Anti Jukiću, osobito na dolasku na otvorenje manifestacije, kao i prodekanu Ernestu Meštroviću, koji je promptno reagirao na sve prepreke koje su se pojavljivale. Zahvaljujem i kolegama Branimiru Prgometu i Mariju Zrni, koji već desetljećima organiziraju tu manifestaciju svojom pozitivnom ENERGIJOM, što potvrđuje i dolazak gospodina Mladena Pavića iz Ministarstva kulture i medija te gospodina Hrvoja Meštrića iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, koji je otvorio Festival znanosti (slika 8). Svečano otvorenje dodatno su obogatili izvedbama popularnih pjesama članovi pjevačkog zbora Medicinskog fakulteta “Lege artis” pod ravnanjem Ive Jarić Bremec.

Slika 6 – Dio ugodaja s predavanja profesorice Ljerke Kratofil Krehula

Slika 8 – Ugodaj sa svečanog otvaranja Festivala znanosti 2026 uz pjesme zbora Lege artis i visokih dužnosnika s ravnateljicom Markitom Franulić

Na kraju možemo zaključiti da je priča o životu na Zemlji u svojoj biti priča o ENERGIJI, koja iz godine u godinu potvrđuje snagu pozitivne ENERGIJE i inspiracije znanstvene zajednice u programu još jednog Festivala znanosti, ali i u svakodnevnom životu!

Slika 7 – Fotografski ugodaj s Fakultetskih radionica na Festivalu znanosti 2026